

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 9. junija 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 65.

Pozdravljeni, bratje Poljaki!

Po obisku Zagreba, Beograda, Sarajeva, Splita in lepih naših pokrajin pride delegacija poljskih gospodarskih krogov danes tudi v Ljubljano.

Odlične goste in drage nam zastopnike viteškega poljskega naroda pozdravi tudi Slovenija s posebno radostjo, da dá duška iskrenim čuvstvom, ki jih goji do bratskega naroda, ter da ob tej priliki manifestira svoje želje, da se idealne, bratske odnose med nami in Poljaki postavi na realno bazo, da se med obema narodoma osnuje najtesnejša vzajemnost, najožje sodelovanje tudi na gospodarskem polju. Vsi predpogoji za tako sodelovanje so tu, zato smo prepričani, da bo bratski vzajemnosti sledila tudi najožja gospodarska vzajemnost.

Poset odličnih poljskih gospodarskih delavcev, prvakov poljskega gospodarskega sveta, bo brez dvoma v veliki meri pripomogel k poglobitvi gospodarskih stikov, ki bi morali biti že danes spričo naravne strukture in vseh drugih predpogojev v obeh državah mnogo intenzivnejši. Po posetu naših krajev in po podrobnejšem upoznanju naših gospodarskih razmer, potreb naših tržišč, pa tudi ugodnih naravnih pogojev, ki jih nudi naša pokrajina za razvoj novih industrij, bodo prišli poljski gostje brez dvoma do prepričanja, da je okrepitev kulturnih in iskrenih bratskih vezi z najožjimi gospodarskimi vezmi mogoča in tudi nujno potrebna!

Z željo, da bi bilo milim gostom žal prekratko bivanje v Sloveniji čim prijetnejše, jim kličemo: Dobro došli!

Za znižanje obrestne mere.

Sklepi seje glavnega upravnega odbora Narodne banke.

V petek se je vršila v Beogradu plenarna seja glavnega odbora Narodne banke kr. SHS. Razprave so se tikale skoro izključno samo vprašanja obrestne mere. Po izčrpnih debatih je bila sprejeta naslednja resolucija:

Visoka obrestna mera ima razne vzroke, zlasti pomanjkanje obratnega kapitala v državi in pomanjkanje kratkoročnega kredita za potrebe trgovine in industrije. Kapital se je sicer res povečal, toda dasi je draginja kapitala neznatno popustila, vendar ni moglo naše gospodarstvo plačati niti te znižane obresti, ker so bile še vedno zelo visoke, a ni bila rentabilneta poslov tako velika, da bi se mogle plačati tako visoke obresti. To je poleg drugih razlogov uplivalo na to, da so morala mnoga podjetja in trgovine ustaviti obratovanje, a kdor je vztrajal, je obratoval ponajveč v svojo škodo ali brez zaslužka. Da bi mogla Narodna banka ugotoviti vzroke za tako stanje, je sklicala anketo zastopnikov denarnih zavodov in njihovih komitentov. Denarni zavodi so se vabilu odzvali in so v svoji resoluciji z dne 15. februarja t. l. navedli vzroke, ki jim ne dopustijo znižati obrestno mere. Upravni odbor Narodne banke pa je mnenja, da so vzroki za visoko obrestno mero dvojne vrste: splošni, ki uplivajo na višino obresti sploh, in posebni, ki so merodajni za obrestno mero v posameznih pokrajinah. Splošni so v glavnem taki, ki uplivajo na draginjo vseh poslov in z ozdravljenjem teh se povenijo tudi obresti. Med splošnimi vzroki so oni, koje so navedli denarni zavodi v svoji resoluciji. Posebni vzrok pa, koje ni so navedli novčani zavodi v svoji resoluciji, so:

1. Prvi izmed vzrokov za visoko obrestno mero pri denarnih zavodih je iskati v poslovanju zavodov samih. Naši denarni zavodi so istočasno zavodi, koji prejema hranilne vloge in koji eskontirajo menice in zavodi, koji so udeleženi neposredno ali posredno na vseh mogućih poslih in industrijah. Na ta način postane riziko poslovanja prevelik in izgube v poslovanju, koje se često javljajo zbog še nestabilnih razmer v trgovini in splošnem gospodarstvu, se morajo poravnati z donosi visoke obrestne mere, o čemur je zadostno dokazov pri

gotovih denarnih zavodih. Poleg Narodne banke, koja se bavi samo z eskontnimi posli, bi morali tudi vsi veliki zavodi, koji prejema mnoge milijone hranilnih vlog, plasirati hranilne vloge samo v eskont menice, zlasti poslovnih. Toda, da bi mogli zavodi te posle z uspehom vršiti, bi morale sodne in druge oblasti, v kojih kompetenco spadajo izvršbe in zavarovanja, vršiti svojo dolžnost čim hitreje in brez vsakega zastoja.

2. Drugi vzrok je nepotrebno in popolnoma neracionalno veliko število malih denarnih zavodov v manjših centrih v državi. Preveliko število zavodov podraži režijo in tako tudi obresti. Manjši zavodi nimajo večjih sredstev na razpolago in se morajo zato zadolžiti pri večjih zavodih, koji jim prav gotovo računajo isto obrestno mero, kot privatnikom, zbog česar se posojila, koja dajajo, podražijo. Zato dajajo taki zavodi tudi višje obresti za hranilne vloge, kar je oviralo, da v nekaterih pokrajinah ni moglo priti do sporazuma za znižanje obrestne mere za vloge.

3. Tretji vzrok je visoka obrestna mera, koja plačajo denarni zavodi za hranilne vloge in nesolidna konkurenca pri pridobivanju takih vlog.

4. Četrti vzrok je stremljenje mnogih zavodov po pretiranem dobičku. Po podatkih, iznešenih na konferenci s strani bank, iznaša njih dobiček od 8 do 10% vplačanega kapitala in rezerv, kar bi bilo opravičeno. Toda to ni točen stvarni položaj. Dobitček ni samo iznos, ki se deli delničarjem. V dobiček se mora vračunati tudi vse iznose, s kojimi se dotirajo razni fond, nato iznosi, koji se uporabljajo za pretirane amortizacije in slednji iznosi, s kojimi se krijejo škode, koje izvirajo še iz časa inflacije in ki se danes amortizirajo na nepravilen način še pred zaključkom letnih računov. Tako izračunani dobiček je reelen dobiček in ne znaša samo 8—10%, ampak mnogo več, često dva ali trikrat toliko ali še več, kar je vsekakor za današnje prilike pretirano.

Po iznešenih vzrokih bo Narodna banka podvzela potrebne mere:

a) Zahtevala bo od ministra financ, da se določi finančni zakon glede neposrednih davkov, koja se nanašajo na obdavčenje denarnih zavodov, še enkrat proučijo sporazumno z zastopniki denarnih zavodov. Do uveljavljenja novega zakona prosila bo ministra financ, da se tudi še nadalje deluje na tem, da se zmanjšajo držav-

ne dajatve za denarne zavode v svrhu znižanja obrestne mere.

b) Delovala bo tudi v bodoče za tem, da se denarni zavodi fuzionirajo in v te svrhe bo zvišala minimum vplačanega kapitala, ki ga mora imeti zavod, da uživa kredit pri Narodni banki. Iskala bo pa še druga sredstva, ki bi mogla služiti temu cilju.

c) Stremela bo za tem, da se na Hrvaškem, v Sloveniji in Bosni ter v ostalih oblasteh sklene sporazum med novčanimi zavodi glede plačanja obresti za hranilne vloge.

d) Trudila se bo kakor doslej, da se dobijo v državi prave poslovne menice in da se tako ustvari možnost za Narodno banko za podeljevanje neposrednega kredita v še večji meri.

e) Izjavljajoč, da ne misli lotiti se normiranja obrestne mere, bo Narodna banka kakor tudi doslej uplivala pri denarnih zavodih, da ne zahtevajo neopravičenih velikih obresti. Ocena opravičnosti višine obresti se prepušča prostemu preudarku bančne uprave, koji bodo služile kot merilo splošne prilike v državi in lokalni pogoji poslovanja v vsakem posameznem primeru.

Konkurzi v maju.

Jugoslovanska zveza za varstvo upnikov v Zagrebu je registrirala v lanskem maju 52 konkurzov, v letošnjem pa 102, torej letos 96% več. Razdelijo se tako-le (v oklepaju so konkurzi lanskega maja): V Hrvaški in Slavoniji 12 (9), v Srbiji in Črni gori 65 (21), v Sloveniji in Dalmaciji 17 (10), v Bosni in Hercegovini 0 (3), v Vojvodini 8 (9). Najbolj je poskočilo število konkurzov v Srbiji, za 210%. Dejstvo da ni bil v Bosni in Hercegovini registriran letos v maju noben konkurz, nas pa ne sme motiti, ker se morejo konkurzi proglasiti samo nad protokoliranimi tvrdkami. Gospodarske razmere v Bosni in Hercegovini niso nič ugodnejše kot drugje in so bile tudi tam milijonske insolvence, ki so pa izven konkurznega postopanja. — Skupaj je bilo v prvih petih letošnjih mesecih registriranih v Jugoslaviji 341 konkurzov, kar pomeni napram lani 55 odstotni povečanje.

Goraje številke morajo pač strezniti tudi še tako velike naivneže. Vseeno pa najdemo še vedno modrijane, ki uživajo v Beogradu glas nezmotljivih in ki trde, da pri nas ni gospodarske krize! Nismo se čudili, če so to trdili prej, ko je beograjska čaršija, ki je za mnenje teh gospodov edino merodajna, živela v najboljši konjunkturi. Danes padajo pa že tudi beograjski gradovi in mogoče bodo zato tudi merodajni faktorji spremenili svoje mnenje in bodo končno uvideli, da je treba s tarifno, carinsko in davčno politiko na druga pota. Samo, da ne bo to prepozno!

Za obiskovalce VII. Ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 2. do 11. julija t. l., veljajo v naši državi železniške ugodnosti, to je 50% popust na vseh vlakih razven S. O. E.: za odhod v Ljubljano na velesejem od 28. junija do 11. julija, za povratek od 2. do 15. julija. Prvotno je bilo dovoljeno za potovanje v Ljubljano od 28. junija do 8. julija in za povratek od 4. do 15. julija, kar pa je železniško ministrstvo v korist posetnikov spremenilo. Ta ugodnost se zamore izrabiti na podlagi sejmske legitimacije, ki stane Din 30.— in katero prodajajo vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije in Putnik (v Ljubljani ter Mariboru).

Gospodarski položaj Albanije.

Robert Kempner, poročevalec »Voss. Ztg.«, piše iz Tirane vtise o tamošnjih gospodarskih razmerah.

V zadnjih dveh letih je bila Albanija precej mirna, in takoj so se pokazali začetki gospodarskega napredka. Za poznavalca Albanije je že tolkač kamnov ob cesti nekaj čisto novega. Prvič po vojski popravljajo sedaj ceste in gradijo celo nove. Od avgusta 1926 se lahko pešje od Korče do Drača skozi vso Albanijo. Sicer cesta še ni čisto izgrajena, a tukaj je. Tudi cesta od severa proti jugu, od Skadra do Valone, je sedaj boljša. Nadaljne ceste so v načrtu v gorskih pokrajinah, tri pota naj vežejo Skader z jugoslovansko mejo. Gradnja cest naleti povsod na velike težkoče, albanski delavec je zelo priden, a popolnoma manjka strokovno-izvežbanega nadzorstvenega osvoja.

Albanija bo dobila sedaj tudi svojo prvo železnico. 40 km dolga enotirna proga Drač—Tirana je temeljni gradbi do polovice izgotovljena; vozila bo 35 minut in bo pomenila za avtomobilni promet hudo konkurenco. Trajalo bo še eno leto, preden bo vse skupaj končano, ker manjkata podjetnikom praksa in orodje. Na progi dela povprečno 150 delavcev z dnevno plačo ca 1 in pol zlate marke (1 marka = 13 in pol Din). Ko bo ta proga dograjena, bodo začeli graditi progo Drač—Korča in progo Skader—Valona.

Od drugih javnih del je omembe vredno pravkar začeto osuševanje obrežnih ravnin, tudi okolice Skaderskega jezera. Stavbna obrt se začinja polagoma dvigati. V Tirani gradijo nekaj javnih poslopij (vojašnice in ministrstev); deslej stanuje večina albanskih uradov v zasebnih hišah. Vsa stavbena dela v državi vodi šest nemških inženjerjev. Njih delo je zelo težko in trudopolno in ne dobi zmeraj primerne priznanja. Sedaj mislijo na vpeljavo električne luči v mestih. Koncesija v Draču je že oddana neki češki tvrdki za 120.000 zlatih frankov. Razpisani sta pa koncesija za Tirano in Skader, vsaka 300.000 zl. fr.

Albansko kmetijstvo je nekaj časa sem podrejeno ogrskemu organizatorju Weißbeckerju. Še do današnjega dne so delali na polju z najprimitivnejšim lesenim plugom, traktorjev ne poznajo. Weißbecker je na državnih posestvih uredil več vzorčnih kmetij in drevesnic. Da se bo pa dalo kaj dobrega doseči, bi se morale prej agrarne razmere temeljito modernizirati. V Albaniji vlada še zmeraj najstrožji fevdalizem. Kmetje morajo oddati 40% pičlega dohodka lastniku, 10% pa državi. Davki kmetov se brezobzirno pobirajo, dočim so veleposestnikom iz protekcijskih vzrokov popustili v zadnjih letih 3 do 4 milijone zl. frankov. V Skadru je najela pravkar neka francoska družba več posestev za do 20 let.

Albansko rokodelstvo je danes še prav tako primitivno kakor za časa Turkov pred 30 leti; posebno opaziš to pri kovačih. Nekoliko bolj moderni so čevljarji in krojači. Za inozemske delavce v Albaniji ni prostora, ker živi Albaneec veliko bolj skromno. Izhaja s 30 zl. centimi na dan in dobi za ta denar svoj koruzni kruh, ovčji sir in še malo rakije; drugega pa ne potrebuje.

Preidemo na industrijo in rudarstvo. Vsa javna dela finansira »italijanski kapitalom ustanovljena« družba za gospodarski razvoj Albanije, imenuje se »Svea«. Albanski vladi mora dobaviti ta družba glavnic v znesku 50 milijonov zlatih frankov. Amortizacijski načrt se

glasi, da bo morala odplačati za ta znesek Albanija tekom 40 let z obrestmi in amortizacijskimi kvotami 200 milijonov zlatih frankov. Italijanska skupina pa niti na to ne misli, da bi albanski vladi posodila lastno glavico. Poskuša s pomočjo državne banke iztisniti najprvo iz Albaneev njih denar, da ga da potem zopet Albaniji na razpolago. V Italiji ležeče zlato kritje za glavico državne banke znaša samo eno tretjino, tako da se v obilni meri lahko dela s papirnim denarjem. A od Albanca, ki je že po naravi nezaupen, kaj težko dobiš denar, posebno od kmeta ne. Samo trgovci v mestih delajo z bankovci. Nekega dne, ko so dobili vojaki svojo plačo, sem videl, da so skoraj prav vsi svoj papir zamenjali za zlato; javne blagajne morajo izmenjavo izvršiti. — Ni čudno; sicer bi bilo nezaupanje v papirni denar še večje. — Od skupne svote 200 do 300 milijonov zlatih frankov, ki se efektno v Albaniji nahajajo, je odteklo doslej v Italijo potom državne banke okoli 80 milijonov.

Uvozna trgovina je ovirana po izredno visoki carini. Za 1 kg surovega masla znaša n. pr. uvozna carina 5 zlatih frankov. Pa tudi visoka carina pasivnosti albanske trgovine ni mogla zmanjšati. Lani je znašal izvoz 12 milijonov zlatih frankov, uvoz 25 milijonov; pasivnost se je od 5 in pol milijonov zlatih frankov v letu 1925 dvignila lani na 13 milijonov. Trgovska bilanca pa je potvorjena v prilog Italiji; večina blaga, na primer, ki gre v tranzitnem prometu iz Nemčije v Albanijo preko Italije, je zapisana pri Italiji. Da svojo trgovsko bilanco nekoliko olepšajo, so zapisali lani Albanci v uvoz tudi 42.411 kg gladilnikov in 8005 kilogramov (natančno!) strojev za striženje las. V resnici pa ni niti v vsej Albaniji 300 gladilnikov in tudi ne 300 strižnih strojev. Polovica vsega albanskega izvoza gre v Italijo; jajec in žita vsakega za 1.100.000 zlatih frankov.

Gospodarski položaj Albanije je danes tak, da moram nemška podjetja resno stvariti pred investicijo večje glavice. Obrestovanje je komaj tako kot v ostali Evropi, riziko pa neprimerno večji kakor kjerkoli drugje. Doslej se ni še nobeno nemško podjetje v Albaniji izplačalo. Z uspehom delajo lahko samo Italijani, ker imajo politično zaslombo (čeprav prisiljeno). Za Nemčijo pride v poštev le uvoz specialnih predmetov. — Isto, kar velja za Nemčijo, velja seveda tudi za druge države.

O albanskem denarstvu itd. je pisal »Trgovski list« že v št. 33., 45. in 62.

POLOŽAJ NEMŠKE RUDARSKE INDUSTRIJE V PRVEM ČETRTLETJU 1927.

Konjunktura nemškega gospodarstva se v prvem četrletju 1927 ni dosti izpremenila napram konjunkturi v prvem četrletju 1926. V rudarski stroki se je produkcija koksa dvignila za 1,78% napram produkciji v zadnjem četrletju 1926, produkcija briketov iz kamene premoga in lignita pa se je zmanjšala za 4,04%, odnosno za 1,50%. V primeri s predvojno produkcijo lignita se je ta v zadnjem času znatno dvignila, posebno ako se upošteva, da se sedaj izkoplje za tri četrte več premoga nego v l. 1913. Produkcija kamenega premoga v prvem četrletju 1927 presega predvojno produkcijo za 14,09%. V železarski in jeklarski industriji je produkcija v prvem četrletju 1927 znatno napredovala. Produkcija surovega železa se je dvignila v prvem četrletju 1927 napram isti dobi v l. 1926 za 133.000 ton, to je za 4,44%, produkcija surovega jekla za 222.000 ton, to je za 5,94%, a produkcija valjanega železa za 32.000 ton, to je za 1,04%. Industrija surovega železa, jekla in valjanega železa je v produkciji presegla predvojno izmero. Posebno v mesecu marcu je produkcija dosegla rekordne produkcijske številke v tej stroki. Izvoz se je v tej dobi zmanjšal vsled konca angleškega rudarskega štrajka glede kamenega premoga in koksa za 31,13%. Ravno tako se je zmanjšal izvoz železa za 138.000 ton. Dasi ni konjunktura v industriji kamene premoga ravno ugodna, je število rudarjev, zaposlenih v tej stroki, vendar toliko porastlo, da zaostaja samo za 2% za predvojnimi števili. Vendar težkoče pri prodaji premoga vplivajo toliko na položaj, da rudniki vedno več delavcev odpustajo.

Davek na službene prejemke privatnih nameščenecv.

Posebno pozornost posveča finančna uprava obdačevanju službenih prejemkov. Najpreje je ustvarila nov davek za državne nameščenice, pred leti pa fizične (telesne delavce), letos pa še za privatne nameščenice. Po teh reformah se v Sloveniji od dohodkov iz službenih prejemkov sploh ne plačuje več dohodnina, ampak edino le specialni davek za službene prejemke. S tem se je položaj za telesne delavce in privatne nameščenice precej poslabšal, kajti pri dohodnini se jim je iz naslova draginskih doklad oprostilo davka vsaj en del prejemkov, dočim so pri novih davkih zavezani davkom celokupni prejemki.

Določilo člena 79. finančnega zakona za 1927/1928, ki uvaža za privatne nameščenice nov specialen davek, se glasi sledeče:

»Privatni nameščenci (med katere spadajo tudi kvalificirani trgovski in obrtniški pomočniki) in samoupravni nameščenci in funkcionarji plačujejo kljub zakonskim predpisom, ki veljajo v poedinah oblastvih od dne 1. januarja 1927 dokler se ne začne odmerjati davek po novem skupnem davčnem zakonu, kot davek in kot vse državne pribitke, izvzemši invalidski davek in (vojaško) komorsko doklado, od skupnih svojih prejemkov, ki jih dobivajo iz službenega razmerja, bodisi v denarju, bodisi v naravi, in sicer: če znašajo ti prejemki na leto:

preko	do	znaša davek %
6.000	12.000	3,5
12.000	24.000	4
24.000	36.000	4,5
36.000	48.000	5
48.000	60.000	5,5
60.000	72.000	6
72.000	84.000	6,5
84.000	96.000	7
96.000	108.000	8
108.000	120.000	9
120.000		10

Skupni prejemki do Din 6000.— so davka oproščeni.

Davek po višji stopnji ne sme biti večji od davka po najbližji nižji stopnji, zvišanega za razliko, zaradi katere se uporablja višja stopnja.

Davek je z ozirom na to določilo odmerjati, odnosno pobirati po sledeči tabeli:

Letni prejemki v dinarjih od do	Davek za eno leto
6.001 6.217	1 Din do 217 Din
6.218 12.000	3,5%
12.001 12.062	420 Din + diferenca nad 12.006 Din (1—62 Din)
12.063 24.000	4%
24.001 24.124	960 Din + diferenca nad 24.006 Din (1—124 Din)
24.125 36.000	4,5%
36.001 36.189	1620 Din + diferenca nad 36.006 Din (1—189 Din)
36.190 48.000	5%
48.001 48.253	2400 Din + diferenca nad 48.006 Din (1—253 Din)
48.254 60.000	5,5%
60.001 60.318	3300 Din + diferenca nad 60.006 Din (1—318 Din)
60.319 72.000	6%
72.001 72.385	4320 Din + diferenca nad 72.006 Din (1—385 Din)
72.386 84.000	6,5%
84.001 84.451	5460 Din + diferenca nad 84.006 Din (1—451 Din)
84.452 96.000	7%
96.001 97.043	6720 Din + diferenca nad 96.006 Din (1—1043 Din)
97.044 108.000	8%
108.001 109.186	6540 Din + diferenca nad 108.006 Din (1—1186 Din)
109.187 120.000	9%
120.001 121.333	10.800 Din + difer. nad 120.006 Din (1—1333 Din)
121.334 dalje	10%

Za plačevanje tega davka kakor tudi invalidskega davka in komorske doklade jamčijo delodajalci, in sicer za oni del, ki odpada na prejemke, katere so sami izplačali. Upravičeni so odtežati od prejemkov davek ob izplačevanju. Pobrane vsote morajo oddati s posebnim pregledom v dveh izvodih pristojnemu davčnemu uradu v 14 dneh po preteku vsakega trimesečja, to je do dne 14. aprila, do dne 14. julija, do dne 14. oktobra in do dne 14. januarja. Ti pregledi naj imajo naslednje razpredelke:

1. zaporedna številka; 2. uslužbenčevo ime, njega poklic in bivališče; 3. za kateri čas je zaslužek izplačan; 4. zaslužek v dinarjih; 5. odstotek davka; 6. neposredni davek; 7. inva-

lidski davek; 8. vojaška komorska doklada. — Za prvo trimesečje tekočega leta je davek takoj plačati.

Za izračun invalidskega davka in vojaške komorske doklade služi po gornjem ključu izračunjena skupna vsota davkov, za samoupravne doklade pa tam, kjer so samoupravne edinice sklenile pobirati doklade tudi na ta davek, ena četrtna gorenje vsote. Invalidski davek in vojaško komorsko doklado je preračunavati po sledeči tabeli:

Na odmerjeni davek enega leta	do vstetih	invalidskem davku	komorski dokladi
20	4	2	
50	12	6	
100	24	12	
200	48	24	
300	74	37	
500	124	62	
700	174	87	
1.000	250	125	
1.500	378	189	
2.000	520	260	
3.000	840	420	
4.000	1.200	600	
5.000	1.600	800	
7.000	2.350	1.190	
10.000	3.600	1.800	
15.000	5.700	2.850	
čez 15.000	40%	20%	

Vsi privatni nameščenci, ki so dolžni plačevati navedeni davek, morajo do dne 30. junija 1927 pri pristojnem davčnem oblastvu (v Ljubljani pri davčni administraciji) vložiti takse proso prijavo vseh svojih službenih prejemkov, ki jih prejmejo v tekočem letu bodisi v denarju, bodisi v naravnih. Davku zavezani so vsi prejemki iz službenega razmerja, kakor plače, mezde, draginske, rodbinske in funkcijske doklade, honorarji, nagrade, odškodnine za čezurno delo, vrednost hrane in stanovanja itd. brez vsakršnega odbitka. Za prijavo naj uporabijo uslužbenci fiskovino, ki jo dobe brezplačno pri davčnih oblastvih I. stopnje.

Pravilnost prijave mora službodajalec potrditi s svojim podpisom.

Novemu davku so zavezani tudi kvalificirani trgovski in obrtniški pomočniki. Pojem »kvalificiranost« je tolmačiti v tem smislu, da je za to potrebna neka višja stopnja strokovnega znanja, ki pa se ne pridobi že z absolviranjem vajeniške dobe in s položitvijo pomočniške preizkušnje. Tudi ne zadošča manualna izurjenost, marveč je potrebna zaposlenost s pretežno duševnim delom. Novemu davku so torej zavezani le oni pomočniki, pri katerih so dani ti pogoji, dočim bodo drugi plačevali še nadalje davek na ročno delo.

K. Tiefengruber:

Mednarodni dogovor za poenostavljenje carinskega poslovanja.

Dne 3. novembra 1923 je sklenilo 22 držav v Ženevi medsebojno obvezo uveljaviti v carinskem postopanju olajšave, ki so v naslednjih točkah predvidene. Do konca 1925, so vse zaveznice pogodbo ratificirale, ki je stopila s prihodnjim letom v izvedbo. Dogovor obsega celo Evropo razen Rusije in njenih nasledstvenih držav, pristopilo ji je tudi nekaj prekomorskih držav, ter ima namen razbremeniti promet in trgovino nepotrebnih, pretiranih, pogostoma samovoljnih carinskih in obmejnih formalitet. V tem smislu se naj dotična zakonodaja uredi ter revidirajo izvršilne odredbe, prilagodivši se potrebam modernih prometnih načel, predvsem pa se zahteva v stvarnih razpravah za take zadeve dostop javne kritike.

Člen 3. te mednarodne pogodbe se nanaša na izvozna in uvozna dovoljenja in predvideva določbo, da se vse tozadevne odredbe javno razglasijo. Tudi glede izvozne carine veljajo po členu 4 iste načela. Na ta način ne bo med pogodbenimi državami več nepotrebnih, osobito pa tajnih pridržkov v carinskem poslovanju.

Zastopane države se obenem zavežejo, da predložijo pred zakonitvijo vse nameravane določbe, ki se tičejo dogovorjenega predmeta, mednarodnemu uradu za razglasitev carinskih tarifov v Bruslju, ki daje autentična pojasnila na tozadevna vprašanja interesentov.

Važnega pomena je člen 7., ki zahteva pripustitev pritožbenega postopanja

v upravnih, pravnih in razsodiščnih instancah osebam, ki so po svojevoljni tolmačitvi carinskih zakonov oškodovane.

Člen 8. se bavi z reševanjem carinskih sporov in določa, da se stranki uvozne carine prosto blago takoj da na razpolago tudi v slučaju, če je tarifna postojanka sporna, ali obstoje nejasnosti glede porekla ali vrednosti robe, če to uvoznik zahteva, s pridržkom seveda potrebnih ukrepov za varstvo državnih interesov, posebno za slučaje, da je brezpogojno potrebna navzočnost sporne robe pri obravnavi. Končanemu pravnemu postopanju ima vedno slediti pismena razsodba glede povračila plačanih pristojbin in razbremenitve carinske postojanke; kar se naj vrši kolikor mogoče brez zamudno.

Člen 10. razpravlja postopanje s trgovskimi potniki oziroma z njihovimi vzorci; obravnava zadeve izvirnostnih spričeval itd.

Blagovni in industrijski vzorci, od robe, ki je carini podvržena in za uvoz pripuščena, so prosti carine, če jih prinesejo dotični podjetniki ali njih pooblaščenca na ozemlje vsake pogodbenice in če položijo dotičnik primerno jamčevino. Sicer pa se imajo prizadete osebe ravnati po tozadevnih, v posameznih državah veljavnih predpisih, ki n. pr. predvidevajo posest posebne, večinoma vizuma proste, izkaznice, potem carinsko-uradno potrjene vzorčne legitimacije, ki vsebuje podatke o teži, številu, vrednosti in kakovosti blaga, za povratek vzorcev iz države. Glede izvirnih spričeval in konzularnih faktur, priporoča dogovor kolikor mogoče enostavno postopanje.

Člen 14. vsebuje obveze, ki naj pospešujejo carinsko odpravo blaga v dogovornih državah. Kolikor dopuščajo obča zakonodaja dotične države, prometni predpisi in narava uvoznih predmetov, naj se vrši carinsko poslovanje po enostavnih principih in mogočih olajšavah. Carinsko-uradni zatvori in pečati na blagu se v prevoznih državah načeloma priznajo in se od dogovornih držav puste neoskrbeni, razven če je sum zlorabe upravičen. Pač pa si pridržki vsaka država pravico izpopolniti plobe in pečate z novimi carinskimi znaki.

V obmejnem prometu dveh držav se naj pregled robe in potnikov vrši med vožnjo ali na obmejnem kolodvoru in sicer hkrati za uvoz in izvoz, tako da se običajno izogne dvakratni kontroli.

V pogodbi se tudi zahteva, da mora biti pri carinskih poslovalnicah in v železničnih vagonih razobešen pregled carinskih tarifov za važnejše trgovske predmete.

Omenjene pogodbene določbe je vsekakor smatrati za hvalevreden napredek v splošni gospodarski zadovoljitvi narodov; prisojajo ji vrednost prve etape do bodoče evropske carinske unije.

Zeleti bi bilo, da se ratificirana pogodba v udeleženi državah čim prej uveljavi in njene določbe izvajajo v duhu ideje, ki jo je rodila.

V tem smislu je razumeti prav posebno n. pr. čl. 11., ki priporoča omejitve zahteve po izvornih dokazilih, kajti ravno ta formaliteta občutno ovira trgovski promet in sicer še tam, kjer že veljajo določbe te pogodbe. V okrilju »Društva narodov« pa se je ustanovila posebna komisija »za odstranitev trgovskih ovir«, ki naj pazi, da se obveze pogodbениh držav točno izvršujejo.

POLOŽAJ NEMŠKE INDUSTRIJE.

Dviganje javnih bremen zelo zmanjšuje zaslužke veleindustrije. Tudi položaj ruhrskega premogarstva označajo povprečno preveč optimistično. V Angliji so delovni čas podaljšali, v Nemčiji se pa opaža nasprotno stremljenje. Komercialni svetnik Reuseh pravi, da je zaključek svetovne gospodarske konference zelo boren. Zopet prevladuje spoznanje, da je vsak napredek v svetovnem gospodarstvu odvisen od razčiščenja političnega ozračja. Posebno poglavje za utrditev gospodarstva je zniževanje carin, ki pa le počasi napreduje. Najboljša podlaga za prosopeh nemške industrije je tesno sodelovanje s poljedelstvom. To smo videli tudi že pri svetovni gospodarski konferenci, kjer so posvetili vprašanjem poljedelstva desti več pozornosti, kot so prej pričakovali.

Kako uveljavlja družabnik svoje zahteve, če nasprotnik družabno razmerje sploh zanika?

(Sodne odločbe.)

Tožitelj navaja, da sta začela s tožencem skupno trgovino z vinom, da bi otvorila dalmatinsko klet. Na pomoč naj bi jima bila toženka, ki ima stilniško koncesijo in ki bi dala svoje ime za podjetje in trgovino. V podjetju vložita on in toženec vsak po 25.000 Din in se med njima delita dobiček ali izguba. Toženka, žena tožencu, je bila s tem zadovoljna, na kar sta s tožencem priglasiila to podjetje pri obrtnem oblastvu z imenom toženke. Na zvito prigovarjanje je potem izročil tožencema ključce od dalmatinske in od založne kleti. Ko sta pa toženka imela ključce v rokah, sta ga na krepak način vrgla iz lokalov, češ, da je vse njuna last in da on nima tamkaj ničesar opraviti. Ko je zahteval, naj se vsa stvar med njimi uredi, je toženec izjavil, da je brez premoženja in da ga podjetje nič ne briga, ker je vse prodal svoji ženi. Toženka pa noče nič vedeti o tem, da so vsi predmeti v dalmatinski in založni kleti vsaj do polovice tožiteljeva last. Vsi trije so sicer večkrat imeli obračune, pozneje pa nista hotela niti toženec, niti toženka imeti z njim več obračunov, tudi po zastopnikovem pozivu ne. Prisiljen je zato s tožbo zahteval od tožencev nerazdelno plačilo 50.000 Din. V tem znesku so obseženi vsi zneski, ki jih je on vložil in plačal v skupno trgovino, plačilo 3% kala pri prodanem vinu in njegov zaslužek od prodanega vina. Vse to je podrobno izračunano in pod dokaz dano na podstavi zapiskov in drugih dokazil. — Toženca zanikata, da bi bilo med njima in tožencem družabno razmerje. Toženec še trdi, da je bil tožnik pri njem le nekak natak na račun, da sta imela med seboj vzajemne dajatve in nasprotno dajatve in da ima še on terjati od tožitelja celo večji znesek, nego ga tožnik zahteva od njega in žene.

Prvo sodišče je tožbeni zahtevek zavrnilo, in sicer začasno. Tožitelj opira svojo tožbo na naslov družabnega razmerja, ki je po njegovih trditvah bilo med njim in tožencem na polovico izgube in dobička. Ne vtožuje pa terjatve, ki bi se izkazala po medsebojnem obračunu ali likvidaciji skupnega podjetja kot njegov delež iz družabnega razmerja. Zahteva namreč s tožbo povračilo vsega, kar je za skupno podjetje izdal in kar je pri tem zaslužil. Tega pa ne more, dokler ni bilo med njim in tožencem obračuna z ozirom na dobiček in izgubo v podjetju. Radi tega njegova zahteva, naj toženi sodružabnik plača vtoževani znesek, še ni nastala. Doslej ima tožitelj nasproti toženi stranki samo zahtevo, naj se skupnost razveljavi in napravi obračun, ne pa še zahteve na povračilo vsega tega, kar je v skupnost dal in kar je zaslužil. Tožba je torej že z njegovega stališča prezgodnja.

Prizivno sodišče je prvo sodbo potrdilo. — Tožitelj trdi, da se je sklenilo družabno razmerje, po katerem sta morala on in toženec vplačati vsak 25 tisoč dinarjev in se je morala voditi vinska trgovina pod imenom toženke. Naj se je sklenila s tem javna trgovska družba ali komanditna družba ali le priložnostna družba, kakor trdi tožitelj v prizivu, ima trgovinski zakon v členih 85 in sl. natančne določbe, ki urejajo razmerje družabnikov med seboj in nasproti drugim. Za vse primere je pa potrebno, da se sporazumno razruši družabna pogodba ali odpove, pa sledi obračun, ki ga morajo družabniki dati. Nato je šele mogoče tožiti na plačilo salda, ki ga pokaže ta obračun. Ker pa vsega tega tožitelj v pravdi ni izkazal, je bilo treba tožbeni zahtevek začasno zavrniti.

Revizijsko sodišče je razveljavilo obe sodbi in vrnilo stvar prvemu sodišču, da ponovno razpravlja in na novo razsodi. — Družba ni bila priložnostna za izvedbo enega ali več posameznih trgovinskih poslov (člen

266 trg. zak.), kakor trdi tožitelj. Pač pa bi se moglo pritrditi naziranju prizivnega sodišča, da bi se dalo podrediti tako družbo, kakor jo opisuje tožitelj, pod pojem javne trgovske družbe po členu 85 trg. zak. Po toženkinih navedbah sta sestavljala to družbo on in toženec, toženec pa je kršil pogodbo, češ, da se je polastil vsega družabnega premoženja in proti pogodbi izključil njega iz družbe. Potemtakem je družba dejansko prenehala in tožitelj niti ni bil dolžan, da družabno razmerje odpove (čl. 123/6 trg. zak.), če je edini sodružabnik družbo sam (proti pogodbi) razrešil ali družabnega razmerja sploh ne prizna. — Po obojestranskih, zlasti še izrečno po tožiteljevih trditvah se stranke niso mogle sporazumeti glede delitve premoženja ali glede medsebojnega obračuna. Izključena je torej tudi sporazumna rešitev družabnega razmerja (člen 123/4 trg. zak.). V zakonu predviđen obračun in likvidacija imata za pogoj, da se družba redno razreši po členu 123 trg. zak. V tem primeru se pa prav zatrjuje, da je družba razrešena radi kršitve pogodbe, oziroma nasprotna stranka sploh zanika družabno razmerje. Tožitelju torej ni preostajalo drugega, če meni, da ima kaj terjati od tožene stranke, kakor da se obrne do sodnika, da se razmerje razčisti, koliko je tožbeni zahtevek opravičen. Od toženke se pa zahteva v bistvu odškodnina po § 1294 obč. drž. zak. ali protipravne obogatitve na tožnikovo škodo. Pravno pomotno je torej, da sta spodnji sodišči zavrnili tožbeni zahtevek, češ, da je predčasen, ker je pogoj takemu zahtevku sporazumna razrušitev družabne pogodbe ali odpoved, ki ji sledi obračun. Radi tega nastane potreba, da sodišče razpravlja in sodi v stvari sami in izvede dokaze, ki se mu za to zdijo potrebni. R. St.

OGRSKI SLADKOR.

Ogrski producenti sladkorne pese so se dogovorili s tovarnarji o prevzemni ceni sladkorne pese (2,65 pengő fiksna prevzemna cena in premija, če se dvigne svetovnotržna cena sladkorja nad 14 šilingov). Zato bo obdelanih s sladkorno peso letos zopet 110.000 oral in računajo v prihajajoči kampanji z isto produkcijo sladkorja kot v pretekli. — Ogrski pridelovalci sladkorne pese so hoteli ustanoviti zadržane sladkorne tovarne, a ti majhni obrati morejo izdelovati samo surovi sladkor in bi se obratovanje ne splačalo.

SPORAZUM MED NEMCI IN POLJAKI?

Poljska in Nemčija vojueja že dolgo časa hud gospodarski boj. Sedaj pa pri naša katoviška »Polonia« iz merodajnega vira — tako trdi — senzacionalno vest, da so pogajanja med nemško in poljsko vlado o sklenitvi trgovske pogodbe že tako daleč dospela, da je del bodoče pogodbe že parafiran. Treba je urediti samo še vprašanje uvoza poljedelskih pridelkov iz Poljske v Nemčijo.

Trgovina.

Zastopstvo v Beogradu. Mednarodna trgovinska agencija — Beograd, Kralja Petra 17, prevzame zastopstvo domačih in inozemskih tvrdk. Pisarna se nahaja v lastni palači, kjer ima agencija tudi obširne skladiščne prostore na razpolago za izložbe blaga itd.

Ameriške indekse številke. Od začetka letošnjega leta pada indeks v ameriški mali trgovini neprestano. Povprečni indeks v mali trgovini je znašal v januarju 145'7, na koncu aprila 140'2. Edina vrsta, v kateri se je indeks nekaj dvignil, je tekstilna industrija, od 141'8 na 143'4. Najbolj je padel indeks petroleja, od 185'4 na 157; a to je vsakoleten sezonski pojav. Povprečno je torej tako: za vrste blaga, za katere si dal pred vojsko 100 dolarjev, daš sedaj 140 dolarjev.

Industrija.

Produkcija sladkorja brez malase. Na Danskem je koncern, ki predela vsako leto osem do deset milijonov meterskih stotov sladkorne pese. Zgradil si je sedaj poskusno napravo, ki bo začela obratovati že v bodoči kampanji 1927/28 in ki bo izdelovala sladkor brez melase. Če se

bodo poskusi dobro obnesli, bo koncern vse svoje tovarne postopoma preustrojl na novi način. To bi bil velik napredek v sladkorni produkciji.

Ogrska železna industrija. V zadnjem času se je začel položaj ogrske kovinske industrije zelo boljšati in je industrija v preteklih tednih svoje obrate izdatno razširila. Zmeraj na novo jemljejo nove delovne moči v delo in je preseglo njih število sedaj že 40.000. Pričakujejo pa še nadaljnega dviga. Najbolj je razširila svoje obrate industrija poljedelskih strojev.

Tovarna aeroplanov v Bolgariji. Bolgarski ministrski svet je potrdil dogovor med bolgarskim prometnim ministrstvom in češko družbo Aero-Praga o zgradbi in obratovanju tovarne aeroplanov v Kazanliku. Vlada se zaveže, da bo oddala polovico državnih naročil novi tovarni, družba se pa zaveže, da bo zgradila prav moderno tovarno, ki bo mogla napraviti na leto najmanj 100 aeroplanov.

Angleškonemška industrijska kooperacija. Duisberg, predsednik državne zveze nemške industrije in nadzorstveni svetnik I. G. Farben, piše v »Financial News« znamenit članek o angleško-nemškem sporazumu v kemiji. Sedaj se trudijo, da bi dosegli sporazum tudi v drugih strokah. Nasproti krožim vestem pa Duisberg pravi, da Anglija še ne bo takoj definitivno vstopila v jekleni kartel. »Sicer pa bosta Anglija in Nemčija s svojo visoko razvito industrijo kljub volji do sporazuma še zmeraj tekmovalki in bosta tudi taki ostali.«

I. G. Farbenindustrie. Imela je občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan. Zastopane je bilo več kot 80% vse glavnice. Glede spremembe premoga v tekočino so ugotovili, da odgovarjajo doseženi zaključki pričakovanju. Poslovno leto se je doslej izredno ugodno razvijalo. Že sedaj pa morajo polovico dobička plačati za davke. Debata je bila zelo ostra. Slednjič so določili 10 odstotkov dividende, torej toliko kot lani. Zelo se širi vpliv I. G. F. v Ameriki.

Denarstvo.

Narodna banka 31. maja. Kovinsko kritje je znašalo 502,5 mil. dinarjev, posojila na menice in vrednostne papirje 1237,7 mil. dinarjev, saldo raznih računov 1627,8 mil. Din, itd. Vse aktivne postavke skupaj 9.906,7 mil. Din. V kovnem denarju vplačana delniška glavnica 30 mil. Din, rezervni zaklad 9,7 milijonov dinarjev, obtok bankovcev 5337,3 mil. Din, razne obveznosti banke 1231,6 mil. Din, dobropis države 757,2 mil. dinarjev itd. Vse pasivne postavke skupaj 9.906,7 mil. dinarjev.

Carina.

Ramsay Macdonald o zaščitni carini. Bivši britanski ministrski predsednik Macdonald pravi: Trusti in sindikati, ki ne poznajo mej, so stopili na mesto nemejenega tekmovanja prejšnjih časov. Anglija je povzročila vojna največjo škodo, ker je prej v trgovini bila na prvem mestu. Sodelovanje z Nemčijo za popravilo te škode moramo resno vzeti v pretres. Prva naloga Anglije je, da organizira svojo industrijo, da napravi mir in da oblikuje prodajne metode pametneje in učinkoviteje ter da si s tem ne zasigura samo domačega trga, temveč tudi dobršen del svetovne trgovine. Sila časa zahteva napravo skupnih prodajnih uradov za blago na debelo. Nove carinske ovire narodne prohibicijske politike so napravile Evropo revno, so zabranile izmenjavo blaga, so trošile denar in delo. Če trenutno za velepotezno politiko splošne proste trgovine še nismo zreli, naj ostane to vendarle naš cilj. Anglija in Nemčija naj se kot prvi poslužujeta kolikor mogoče nizkih carin in naj tako diskreditirata zaščitno carinsko politiko vsega sveta. Izpeljati se mora stabilnost vrednot, preprečiti se mora podeljevanje eksportnih premij. S tem se bodo zboljšali tudi življenjski pogoji delavcev.

Valorizacija carine na Poljskem. Poljsko finančno ministrstvo bo v najbližjem času sklicalo anketo gospodarskih in finančnih krogov v svrhu posvetovanja o valorizaciji carine. Vprašanje je sedaj predmet živahne diskusije, eni so za valorizacijo, drugi proti nji. Industrija, ki ima na valorizaciji carine ve-

fik interes, načrti prav toplo zagovarja, dočim se trgovski krogi na vso moč trudijo, da bi valorizacijo preprečili.

Promet.

Otvoritev telefonskega prometa Maribor-Linz. Dne 1. junija 1927 se otvori telefonski promet med centralo Maribor in avstrijsko centralo Linz. Pristojbina za navaden pogovor je 3 zl. fr. ali 33 dinarjev, za navadno pozivnico pa 1 zl. fr. ali 11 Din. Dovoljeni so tudi nujni pogovori s trikratno pristojbino in silno nujni z desetkratno pristojbino. — Pristojbine za pozivnice se ne obračunavajo, ampak jih obdrži vsaka uprava zase.

Promet z vrednostnimi pismi v Grčijo. Ministrstvo pošte in telegrafa naznanja, da se otvori dne 1. junija t. l. promet z vrednostnimi pismi v Grčijo. Za zdaj se bo smelo poslati v enem vrednostnem pismu iz naše države v Grčijo 1000 Din, iz Grčije k nam pa 10.000 draham. — Vrednostna pisma se bodo smela pošiljati samo v tele kraje: Alexandropole (Dedeaghat), Athenes, Candie, Chalcis, Cavalla, Chio, Coriou, Corinthos, Comotini (Giumulgina), Drama, Janina, Kalamata, Kozani, La Canee, Lamia, Larissa, Missolonghi, Mytilene, Nauplie, Patras, Piree, Preveza, Pyrgos (Ilia), Rethymne, Salonique, Samos (Vathy), Sparta, Syra, Tripolis, Volo in Zante. — Pošte naj usmerjajo vrednostna pisma za Grčijo na amb. pošto Beograd—Devdelija 6.

Praška cestna železnica. Električni cestni obrati mesta Prage izkazujejo za leto 1926: 337 milijonov Kč skupnih dohodkov (leta 1925: 303 milijone); na elektrarno pride 158 milijonov, na električno železnico 177, na avtobuse 2. Stroški so bili pa sledeči: izdatki za obresti posojil 20 milijonov, odpisi na inventarju 26'3 itd. Čisti dobiček je izkazan s 4.400.000 Kč. V bilanci so vstavljene sledeče vrednosti (v milijonih Kč): Elektra 116,8, električne železnice 91'4, avtobusi 2'5. Osebnih izdatki v letu 1926 so znašali 29.100.000, investicije 61.800.000; od investicij je prišlo 40 milijonov na električne železnice. V električnih obratih je zaposlenih 6000 oseb.

RAZNO.

Člani poljske gospodarske delegacije, ki pride v Ljubljano dne 9. t. m., so: 1. g. Stanislaw Landie, direktor trgovskega odseka ministrstva trgovine in industrije — vodja delegacije, 2. g. dr. Henryk Münnich, svetnik ministrstva trgovine in industrije, 3. g. inž. Marjan Szydowski, bivši minister trgovine in industrije in narodni poslanec, 4. g. dr. Henryk Glück, podpredsednik Zveze poljskih livarn, 5. g. Balzer, generalni direktor železnega sindikata, 6. g. dr. Kazimiers Bartoszewicz, podpredsednik poljske Zveze producentov in rafinerij mineralnih olj, 7. g. Thil, direktor Zveze sladkornih industrijalec, 8. g. Ziemiaczkowski, direktor banke za sladkor, 9. g. Kasproiewicz, predsednik trgovske zbornice v Bydgoszczu, 10. g. dr. Waschko, sindik trgovske zbornice v Poznaju, 11. g. dr. Josefert, direktor trgovske zbornice v Krakovu, 12. g. dr. Behagel, direktor rudarsko-livarniške zveze. — Delegacija ostane v Ljubljani samo en dan. Pripelje se z vlakom iz Sušaka ob 7.34 predpoldne, a odpotuje z dunajskim brzovozom ponoči ob 0.16.

Podaljšanje policijske ure povodom Velesejma v Ljubljani 1. 1927. Na prošnjo Ljubljanskega velesejma, reg. zadruge z o. z. v Ljubljani, z dne 20. maja t. l. je veliki župan ljubljanske oblasti dovolil na podstavi § 2 ministrske naredbe z dne 3. aprila 1855 drž. zak. št. 62 za čas letošnjega Ljubljanskega velesejma, to je od 2. do 11. julija 1927 podaljšanje policijske ure v območju mestne občine ljubljanske in sicer: 1. za vse gostilne in restavracije v Ljubljani do 1. (ene) ure; 2. za vse kavarne v Ljubljani do 3. (tretje) ure z omejitvijo, da se po 2. (drugi) uri ne smejo več točiti alkoholne pijače; 3. za restavracije, gostilne, kavarne in okrepčevalnice v ograjenem prostoru sejnišča do 1. (ene) ure.

Borza dela v Mariboru. Od 29. maja do 4. junija je pri tej borzi dela iskalo delo 141 moških in 59 žensk, 70 moškim in 62 ženskam je bilo delo ponujeno, dobilo ga je pa 43 moških in 44 žensk, odpadlo je 62 oseb in 22 jih je odpoto-

Produkcija kisa

družba z o. z.

Ježica pri Ljubljani

proizvaja letno čez pol milijona litrov naravnega aromatskega kisa.

Jedilni kis iz najfinejšega špirita 12 %.

Namizni kis iz pristinega vina 10 %.

V jakosti brez konkurence.

Prepričajte se o prvovrstni kakovosti našega izdelka!

valo. Od 1. januarja do 4. junija pa je iskalo dela 3770 oseb, 2061 osebam je bilo delo ponujeno, 1344 oseb je dobilo delo, 1639 jih je odpadlo in 544 pa odpotovalo.

Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 15 poljskih delačev, 10 hlapcev, 6 viničarjev, 7 majarjev, 1 električar, 1 klepar, 2 čevljarja, 2 tkalca, 2 vrtnarja, 3 pomožni delavci, 10 pleskarjev, 9 vajencev (pekovske, pečarske, mlinarske, kleparske, ključavničarske in mizarske obrti); 30 dekel, 1 podnatakarica, 1 servirka, 1 gostiln. kuharica, 1 šteparica za gornja čevljarska dela, 14 služkinj, 10 kuharic, 3 sobarice, 3 postrežnice, 2 kuharici za financarje, 1 boljša gospodinja, 1 kuharica za oficirsko kuhinjo, 1 varuška, 1 vajenka (šivilja).

Borza dela v Mariboru potrebuje nujno dobro izvežbane pleskarje.

Dva verzirana tkalna mojstra z večletno prakso za šlihtovno in mehanično tkalnico išče nujno Borza dela v Mariboru.

Drobne vesti. V Avstriji je bilo v maju 255 trgovskih sodnih poravnjav in 59 konkurzov. Od konkurzov jih je bilo 36 že predmet sodnega poravnalnega postopanja. Med insolventnimi tvrdkami so tudi starejša podjetja. — Generalna zveza nemških Raiffeisenovk praznuje 9. t. m. v Kölnu 50 letnico svojega obstoja. — V Češkoslovaški je obdelanega z lanom letos 23.000 ha sveta, lani ga je bilo 21.080 ha. A to je še daleč za potrebo in pa za rekordnim letom 1906, ko so pridelali lan na 72.000 ha. — Mrav v maju je napravil v Češkoslovaški in Ogrski na polju, v sadovnjakih in vinogradih prav občutno škodo. — Renskovestfalski premogovni sindikat je prodal v aprilu 8.860.000 ton premoga, za 1.588.000 ton manj kot v marcu. Vzrok je v prvi vrsti ta, da je potekel 1. aprila velik odstotni del dobavnih pogojev z inozemstvom, sklenjenih za časa angleškega premogovnega štrajka. — Dogovor srednjeevropskega železnega

kartela z Jugoslavijo določa kvote, ki jih smejo člani tega kartela vsako leto v Jugoslavijo izvoziti. O izvozu jugoslovanskih tovarn v druge dežele kartela ni bilo govora. Dogovor, ki je sklenjen za 5 let, izključuje dosedanje medsebojno zniževanje cen na jugoslovanskem trgu. — Konferenca železničarjev v Vicenzi se udeležujejo zastopniki Italije, Francije, Nemčije, Belgije, Češkoslovaške, Jugoslavije, Holandske, Poljske, Avstrije, Rumunije, Švedske, Ogrske in Švice. — Zaposlenost češkoslovaške industrije umetne svile se je v zadnjem času zelo zboljšala, in delajo vse tovarne s polno izrabo kapacitete. Veliko je naročil noter do prihodnjega leta, tako domačih kot inozemskih. V zvezi s tem so začela nekatera podjetja svoje obrate širiti. — Najnovejša Lichtova cenitev o sladkornoposnem arealu v Evropi govori o 2.420.000 ha napram 2.114.000 ha v lanskem letu. Povišek je 14½ odstoten. Zelo velik je plus na Švedskem (40.500 proti 4400) in v Rusiji (584.000 proti 492.000 hektarom).

Gospodarske vesti. Dosedanji gospodarski odbor Zveze narodov bodo reorganizirali, v septembru bodo sklepali o tem. Sestava pripravljalega odbora svetovne gospodarske konference se je dobro obnesla in bo služila najbrž za vzorec novemu odboru. — Zaposlenost češkoslovaškega pivovarništva se je v zadnjem času zelo dvignila. — Mednarodni kartel bakra je zvišal prodajne cene za elektrolitni baker od 13 na 13.10 centov. — Nenavadno visoko se je dvignila tekstilna industrija v Lodžu. V maju je znašala vrednost eksportirane blaga 8 in pol mil. zlatov, kar pomeni napram aprilu 100-odstotni in napram lanskemu maju 400-odstotni povešek. — Nemški državni dolg je znašal 31. marca 1924 2406.1 mil. mark, 1. 1925 2787.7, 1. 1926 4139.4, 1. 1927 pa 4351.2 mil. mark. — Položaj avstrijske avtomobilne industrije, ki je bil lani zelo slab, se je letos izdatno izboljšal. Tudi v nasledstvene države se je izvoz dvignil, zlasti izvoz tovornih avtomobilov in avtobusov. — Za Lindberghom je v neprestanem poletu priletel v Evropo tudi drug Amerikaneč, Chamberlain. Njegova pot je dolga 6500 km, še za 500 km daljša kot Lindberghova, in pravi, da bo letel tudi nazaj v Ameriko. — Zvišanje obrestne mere na Nemškem so zaenkrat še odložili. — Zaključek nemških državnih železnic za leto 1926 je sledeči: dohodki 4540 milijonov mark, osebni in stvarni stroški 3223 milijonov, obnovitveni stroški 456 milijonov, reparacijska točka 574 milijonov, rezerve 230 milijonov, čisti dobiček 55 milijonov mark. — Doslej je kupovala Sovjetska Rusija (leningrajski usnjarski trust) surovo usnje in strojila v prvi vrsti na Angleškem, deloma kože v zadnjem času tudi v Argentini. Sedaj bodo pa po

novem načrtu in po politični spremembi kupovali vse surovo blago v Argentini. — V ostrovskega premogovnem okraju delajo samo po štiri dni na teden. — Na predlog zunanjega ministra izdeluje poljedelsko ministrstvo seznam orodja in strojev, ki jih dobivamo na račun reparacij iz Nemčije; v vojni oškodovano prebivalstvo bo dobilo te stroje proti odplačilu v obligacijah vojnoodškodninske rente po nominalni vrednosti. — Grki so zvišali carino na jugoslovansko žito in moko s tem, da so dvignili razmerje kovinske drahme do papirnega denarja. — Novosadska trgovska in obrtna zbornica je naslovila na ministrstvo za socialno politiko vlogo za zahtevo, naj se stanovanjskozaščitni zakon ne podaljša več. Državna hipotekna banka naj daje stavbnim podjetnikom večja posojila, da se začne stavbno gibanje in se odpravi pomanjkanje stanovanj. S tem bi se pomagalo tudi stavbni industriji, ki se nahaja danes v pravi težki krizi. — Poljedelsko ministrstvo je odredilo, da se bo napravilo letos v Vojvodini 23 nakupovalnic za kvičene kokone. Kokoni so po kvaliteti razdeljeni v tri razrede; v prvem so oni, ki so popolnoma zdravi čisti, in brez peg; v drugem oni, ki imajo sicer sem pa tja kakšno pegico, a so v splošnem čisti; v tretjem so kokoni s prav slabim ovomjem in pa manjvredni kokoni. Cena tem trem razredom je: 35 Din za 1 kg, 30 dinarjev in 5 Din. — Banka I. Kreuzer d. d. v Zagrebu ima ob glavnici 3 milj. dinarjev 253.000 Din čistega dobička. — Novosadska blagovna borza je imela lani nad 292 milj. dinarjev skupnega prometa. Promet žita je znašal 1.060.700 met. stotov, promet mleviskih izdelkov 162.500 stotov. Promet je bil pa manjši kot leta 1925, nekaj čistilni proces, ki ne bo trajal več dolgo. Borzno razsodišče je odpravilo lani 1468 slučajev in je oddalo 605 strokovnih mnenj. Nova palača borze stane 4 milijone dinarjev.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg, dne 4. junija 1927. — Dne 4. t. m. je bilo na mariborskem trgu 37 slaninarjev, ki so prodajali meso in slanino po običajni ceni Din 10.50 do 27 na drobno in 15. do 17 Din na debelo. Domači mesarji so vztrajali pri svojih dosedanjih cenah; pri klobasarjih so pa še vedno iste cene, kakor so bile pred 2 leti, toda prišla je konkurenca, g. Valjak oddaja namreč v svojem Charleston štibeleu in v restavraciji v Cotovi ulici, to je poleg Kina »Union« hrenovko s kruhom in malo pivo za 4 dinarje. Vsled tega je tudi neka druga restavracija znižala cene hrenovkam od 5 na 4 dinarje. — Perutnina in druge domače živali. Teh je bilo okoli 600 komadov. Cene so bile piščancem, kokošim, gossem, racam in puranom Din 15 do 120

za komad, domačini zajcem 15 do 25, kozličem 50 do 100, jagnjetom 125 do 150 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Krompirja je bilo samo 5 voz, ki se je prodajal po 10 do 11 Din mernik, ozir. po 1.50 do 2 Din kg, solata 8 do 10 Din kg, ozir. 1 do 2 Din kupček, kisló zelje 3 do 4, kislá repa 2, čebula 5 do 7, česen 12 do 18, maslo surovo 40 do 44, kuhano 45 do 48, čajno 50 do 60, med 30 do 35 Din kg, glavna solata 1 do 3, ohrovt 1.50 do 2, karfiol 5 do 15 Din komad; mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 14 Din liter; oljčno olje 28 do 36, bučno olje 16 do 20 Din liter; jajca 1 do 1.25 Din komad. — Sadje: Jabolka 5 do 12, suhe slive 10.50 do 12, češnje 12 do 16 Din kg, jagode 18 do 20 Din liter. Cvetlice 1 do 7 Din komad, vcepljene 3 do 8 Din, z loncem vred 15 do 50 Din komad. — Lončena in lesena roba 1 do 100 Din komad. — Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 1. t. m. je bilo 12 voz sena, 6 voz slame; v soboto 4. t. m. pa 7 voz sena, 4 otave, 3 detelje in 10 voz slame na trgu. Cene so bile senu 50 do 75, otavi 60 do 70, stelji 22.50 do 27.50, slami 25 do 35 Din za 100 kg, ozir. 1 do 1.50 Din za snop.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava 12.000 kg beneina. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje drugo pismeno dražbo za dobavo 12 tisoč kilogramov beneina. Dražba bo dne 1. julija 1927 ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Pogoji se lahko vpogledajo in kupijo v ekonomskem odseku poštne direkcije v Ljubljani. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10%) pa se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu direkcije, soba št. 41.

TRGOVSKA KEM. IN OLJ. BARV. LAKOV. FIRNEŽ. INŠTEK. KLEA
Družba z o. z. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI
TERPENTIN
STROJNO ODE
UMETNIŠKE BARVE
PRAŠNO ODE
KOPICI
FIRNEŽ
POLSKKE BARVE
SUHE BARVE
BRISTNE ODNATE BARVE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
C LJUBLJANA

POLEOTRGOVINA
SCHNEIDER & ZVEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL-NIZKE CENE!!

Veletrgovina A. ŠARABON v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave s električnim obratom. Ceniki na razpolago!

Najboljša v materialu in konstrukciji so: Josip Petelinca kolesa in šivalni stroji

znamke

Gritzner, Adler in Phönix.

Najlepše opreme, pesamezni deli, pneumatika, igle za vse sisteme — samo v Najnižje cene. — Tudi blizu Prešernovega spomenika ob vodi. LJUBLJANA

Klobuke, slamnike ter raznovrstno modno in galanterijsko blago nudi najugodnejše

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg št. 2.

Radi prezidave izredno nizke cene!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vodeTočna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, naramnice, žepni robci, nakit za oblike, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, klovi v vseh barvah, šifoni, Solingen škarje, noži, potrebščine za krojašce, čevljarje, lapetnike, šivilje in sedlarje. Razna dišava mila — samo pri

Josip Petelinca blizu Prešernovega spomenika, ob vodi Ljubljana.

Najnižje cene! Točna postrežba!

Naročajte in
širite povsod
TRGOVSKI
— LIST! —

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelj in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.